

Rijeka UNA

Za rijeku Unu se sa pravom može reći da je jedna i jedina rijeka u Bosni i Hercegovini koja se svojom ljepotom i bogatstvom sedrenih tvorevina izdvaja od ostalih. Cijelim svojim tokom čista smargdnozeleno-voda rijeke Une stvorila je najljepšu igru vode i svijetlosti, stvarajući niz hidroloških, geomorfoloških i drugih fenomena među kojima se ističu mnogi sedreni oblici, brzaci, vodopadi, a i riječna jezera. Una je svojim procesom stvaranja sedre i sedrenih fenomena unikatna prirodna pojava na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Rijeka Una izvire u Republici Hrvatskoj. Nakon oko 12 km toka, teče teritorijom Bosne i Hercegovine. U njenom toku se skoro na svakih 3-4 km javljaju brzaci, slapovi i vodopadi. Na svom putu ona se lomi niz veće slapove, da bi između njih tekla mirno i više ličila na jezera koja se prelijevaju jedna u druge. Na svakom koraku duž njenog toka očarava nas čitav spektar boja. Tu se izdvajaju brojni spomenici prirode koji predstavljaju prave biserne ljepote, a to su : Martinbrodski slapovi, Štrbački buk, Troslap, Dvoslap, Ripački slap i Kostelski slapovi.

Najljepše područje u dolini rijeke Une nalazi se u Martin Brodu. Tu se ona stropoštava niz nekoliko manjih i većih slapova i vodopada, sa 55 m visine, nakon čega od sedre pravi brojne kanalice i male otočiće koji tom području daju živopisnu ljepotu i atrakciju. U Martin Brodu se nalazi interesantna pećina koja je nastala u sedri.

Posebno je interesantan živi svijet koji i sam pridonosi stvaranju sedrenih tvorevina. Među njima posebno se ističu mahovne-briofite koje su građom svoga tijela pogodne za zadržavanje istaloženog kalcija, a neke od njih aktivno ga asimiliraju, unose u svoj organizam i kao takve, zajedno sa algama koje imaju moć asimilacije kalcija, bitni su faktor stvaranja, nastanka i rasta sedrenih tvorevina.

Na dijelu Štrbačkog buka Una se stropoštava sa visine od 24 m. Ovaj prirodni spomenik sa vodopadima u Martin Brodu predstavlja najveću vrijednost prirodne baštine I kategorije u Bosni i Hercegovini.

Osim spomenika prirode u dolini rijeke Une nalaze se i mnogi spomenici kulture koji su skladno ukomponirani u prirodni ambijent, što značajno doprinosi njenoj vrijednosti i potrebi zaštite.

U dolini rijeke Une od Brekovice do Bosanske Krupe, na dužini oko 20 km, nalazi se Grmuški rezervat kao geomorfološki fenomen. U ovom kanjonu uzdižu se strme stijene iznad rijeke Une preko 300 m. visoko.

Zbog očuvanosti sedrenih tvorevina, kvaliteta vode, raznolikosti rijetke flore i faune, bogatstva mnogih spomenika prirode i prirodnih ljepota, rijeka Una spada među naše najljepše i najzanimljivije rijeke ne samo u Bosni i Hercegovini nego šire, stoga ona posjeduje veliko naučno, kulturno-obrazovno, estetsko, pejzažno, turističko i drugo značenje, pa iz tog razloga je ona jedna i jedina neponovljiva krška ljepotica.

Osnovni razlog za pokretanje postupka zaštite sliva rijeke Une je apsolutna potreba da se fenomeni prirodnog naslijeđa Bosne i Hercegovine zaštite i sačuvaju za buduća pokoljenja.

